

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

5 лютого 2004 року

№4 (2657)

РОБОЧА НАРАДА

Виступає заступник міністра освіти і науки України М.Ф.Степко

У березні 2004 року на базі НТУУ «Харківський політехнічний інститут» відбудеться конференція ректорів вищих технічних закладів освіти України «Болонський процес і вища технічна освіта». Організаторами конференції виступають Міністерство освіти і науки України та Асоціація ректорів вищих технічних закладів освіти України.

Коло питань, які планується розглянути на конференції, досить широке: визначення концепції розвитку вищої технічної освіти в Україні, освітніх кваліфікаційних рівнів технічної освіти, доцільності введення нової кваліфікації «магістр інженерії», обговорення проблеми визнання українських дипломів в Європі тощо.

Обговоренню цих та багатьох інших питань і було присвячено засідання робочої групи ректорів ряду вищих технічних закладів освіти, яке відбулося 22 січня 2004 року на базі нашого університету.

Крім ректорів ВТНЗ у засіданні робочої групи взяли участь представники Міністерства освіти і науки України.

Инф. «КП»

Реконструкція парку КПІ

У вівторок 26 січня в залі засідань адміністративної ради на розширеному засіданні архітектурної ради НТУУ «КПІ» відбулося представлення робочого проекту реконструкції університетського парку. В роботі наради зокрема взяли участь ректор університету М.З. Згуровський, перший проректор Ю.І. Якименко, проректор з адміністративно-господарчої роботи та розвитку матеріально-технічної бази М.В. Печеник, керуючий справами А.І. Бабенко, голова профкому співробітників В.І. Молчанов, голова профкому студентів В.Ю. Миронов.

Головний архітектор КПІ В.І.Лиховодов доповів про основні принципи, за якими відбуватиметься реконструкція, про її особливості. У центральній частині парку планується влаштувати алею визначних людей університету, побудувати капличку, дитячий комплекс, споруди для відпочинку, а перед проспектом Перемоги встановити монумент-знак НТУУ «КПІ». Асфальт буде замінено на екологічно чисті матеріали. Буде повністю перероблено діючу систему освітлення.

Головний архітектор проекту О.П. Гуменний та головний інженер проекту В.Б. Харченко («УкрНДІнжпроект») детально розповіли про заплановану реконструкцію, про хід роботи з підготовки до реконструкції парку, зокрема про діяльність спеціальної комісії, яка досліджувала стан дерев. Питання санітарної вирубки хворих дерев уже узгоджено з відповідними контролюючими екологічними органами. В рамках благоустрою парку передбачено не лише вирубку сухих та хворих, а й висадку молодих дерев та кущів.

При обговоренні проекту авторам було запропоновано розробити проект реконструкції території перед першим навчальним корпусом КПІ.

27 січня нарада з приводу реконструкції парку НТУУ «КПІ» пройшла в Солом'янській районній держадміністрації у м. Києві. В роботі взяли участь заступник голови Солом'янської районної в місті Києві державної адміністрації А.Г.Лапань, депутат Київської міської Ради від нашого виборчого округу Д.І.Андрієвський, перший проректор НТУУ «КПІ» Ю.І.Якименко, проректор з адміністративно-господарчої роботи та розвитку матеріально-технічної

Доповідає головний архітектор КПІ В.І.Лиховодов

бази М.В. Печеник, депутат Солом'янської райради, голова профкому студентів університету В.Ю.Миронов, представники Київської міської державної адміністрації, Мінекоресурсів, КО «Київзеленбуд», Головквархітектури та «УкрНДІнжпроект».

Проект реконструкції парку планується представити на найближчих засіданнях адміністративної та Вченої рад університету.

Я.В. Мельник

ДЕЛЕГАЦІЯ З ТАМПЕРЕ

Маркку Ліппа, під час якого пані Посол висловила ідею щодо проведення семінару науковців НТУУ «КПІ» та технічних університетів м. Тампере та м. Гельсінкі з нагоди річниці побратимських відносин між Києвом та Тампере.

Ця ідея з вдячністю прийнята нашими науковцями і під час зустрічі з делегацією м. Тампере проректор з міжнародних зв'язків НТУУ «КПІ» проф. С.І.Сидоренко передав для розгляду фінській стороні перелік тем, що могли б являти спільний інтерес і бути предметом обговорення на українсько-фінському семінарі.

Керівник УМЗ проф. Б.А.Циганок, який очолює товариство «Україна – Фінляндія», привітав делегацію фінською мовою, що особливо приємно було для членів делегації.

Декан факультету лінгвістики проф. Ю.І.Височинський поінформував фінську сторону про те, що протягом кількох років на факультеті група студентів вивчає фінську мову під керівництвом професора К.М.Тищенко і запропонував обмінятися під час літніх канікул групами студентів-практикантів.

Очікується, що всі заходи, запропоновані НТУУ «КПІ», будуть включені до програми відзначення 50-ї річниці побратимських відносин між Києвом та Тампере.

Инф. «КП»

Нарада з питань безпеки

Виступає М.З.Згуровський

22 січня 2004 року відбулася нарада з питань безпеки на території НТУУ «КПІ», в якій взяли участь ректор НТУУ «КПІ» академік М.З.Згуровський, проректор з адміністративно-господарчої роботи та розвитку матеріально-технічної бази М.В. Печеник, керуючий справами А.І. Бабенко, голова профкому студентів університету В.Ю.Миронов, заступник голови Солом'янської районної у м. Києві ради О.М.Стасюк, начальник Солом'янського РУ ГУ МВС України в м. Києві підполковник О.М.Коровенко, представники керівництва відділення міліції, розташованого на території КПІ, представники студентських органів самоврядування, іноземних студентів.

Ректор університету М.З.Згуровський від імені всього колективу НТУУ «КПІ» висловив стурбованість з приводу криміногенної ситуації на території університету, збільшення кількості злочинів, направлених проти студентів, співробітників університету з боку сторонніх осіб.

Студенти, які взяли активну участь в обговоренні ситуації, що склалася, навели реальні приклади розбійних нападів, пограбувань студентів, а також неухважного ставлення співробітників міліції при зверненні до них.

Начальник Солом'янського РУ ГУ МВС України в м. Києві підполковник О.М.Коровенко, вислухавши зауваження студентів та адміністрації щодо роботи працівників міліції університету, пообіцяв терміново вжити усі необхідні заходи щодо посилення безпеки на території НТУУ «КПІ» та навколо нього. Зокрема, буде розглянуто питання про залучення додаткових сил міліції для забезпечення правопорядку на території КПІ.

Також було розглянуто питання взаємодії охоронних структур та громадських організацій НТУУ «КПІ». Прийнято рішення про створення робочої групи для координації дій працівників міліції, адміністрації, Служби безпеки, ДНД, ВОХР та громадських організацій університету.

Инф. «КП»

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Болонський процес

КПІ – Тампере

Обговорено реконструкцію парку

Нарада з питань безпеки

2 Проректор М.Ю.Ільченко

3 про підсумки наукової діяльності КПІ у 2003 році

4 Ювілей видатного вченого

Футбол!

В'єтнамський Новий рік

Різдво в Інтерклубі

І смачно, і гарно

За традицією, на першому в нову роки засіданні Вченої ради, яке відбулося 19 січня, було розпочато звіти керівників НТУУ "КПІ". Підсумкам наукової діяльності університету в 2003 році і завданням на 2004 рік було присвячено доповідь проректора з наукової роботи члена-кореспондента НАН України М.Ю.Льченка.

Детальніше про це Михайло Юхимович розповів кореспондентові "КПІ" Ю.Москаленку.

— Шановний Михайле Юхимовичу, на початку відзначте, будь ласка, найбільш важливі здобутки університету в рік переходу економіки до сталого розвитку. Якими були основні завдання науково-педагогічного колективу?

— По-перше, слід наголосити, що наука отримувала певну підтримку з боку держави. Двічі — з 1 квітня і з 1 липня — відбулося підвищення заробітної плати, яке становить в цілому 30%. Повністю профінансовані всі статті кошторису виконання тем із загального фонду бюджету. Погашені заборгованості по виконанню тем з Фонду фундаментальних досліджень та контрактів згідно з державними замовленнями. Розпочалося фінансування державних науково-технічних програм.

У новий, 2004 рік наука України вступила з оновленим Законом "Про наукову і науково-технічну діяльність". Цим Законом вдосконалено встановлення для наукових (науково-педагогічних працівників) пенсій на рівні, що забезпечує престижність наукової праці та стимулює систематичне оновлення наукових кадрів.

Присемно відзначити, що і в 2003 році підтверджено прекрасну традицію Київських політехніків щодо відзначення їхньої праці Державними преміями України в галузі науки і техніки. У 2003 році такими преміями відзначено 3 роботи наших науковців. Високих нагород удостоєні: академік Академії педагогічних наук України, професор, доктор технічних наук Юрій Францевич Зінковський; професор, доктор фізико-математичних наук Валерій Володимирович Буддигін і доцент, кандидат технічних наук Валерій Петрович Зінченко.

Науково-педагогічний колектив університету в 2003 році продовжував активно вирішувати три основні завдання. Перше — підготовка висококваліфікованих кадрів, у тому числі кандидатів і докторів наук. Друге — виконання наукових досліджень і, нарешті, третє — інноваційна діяльність.

— Отже, підготовка наукових кадрів. Як тут головні підсумки?

— Це питання є одним із ключових завдань, що вирішує науково-педагогічний колектив університету. Упродовж останніх років ми постійно вдосконалюємо систему підготовки і атестації наукових кадрів.

Підготовка кандидатів наук в університеті сьогодні здійснюється за 79 спеціальностями. Науковими керівниками аспірантів і здобувачів є 217 наших провідних викладачів та науковців, серед яких 127 або 58% — доктори наук. В 2003 році право на керівництво аспірантами отримали ще 15 кандидатів наук.

Підготовка докторів наук здійснюється за 62 спеціальностями.

Захист дисертацій відбувається на 18 спеціалізованих радах університету, з яких 14 — докторські ради, 4 — кандидатські спеціалізовані ради.

Головний підсумок підготовки кандидатів наук — це захист 65 дисертацій, що за кількістю є найбільшим за останні 5 років. Закономірність, яка спостерігається при аналізі термінів захисту дисертацій випускниками аспірантури, проявляється в тому, що термін їх захисту, як правило, буває на 1, 2, 3 роки після завершення навчання в аспірантурі.

Головний результат підготовки докторів наук — це 16 докторських захистів в 2003 році, і як свідчить аналіз, це найкращий показник за останні 5 років.

Ключове завдання на 2004 рік в удосконаленні підготовки наукових кадрів пов'язане з необхідністю активізації цієї роботи на тих кафедрах, де впродовж багатьох

років немає підготовки докторів і кандидатів наук.

— Наведіть, будь ласка, приклади закінчених в 2003 році цікавих розробок наших вчених.

— Співробітниками кафедри хімічної технології в'язучих полімерних і композиційних матеріалів під керівництвом професора В.А.Свідерського на основі сучасних фізико-хімічних методів досліджень розроблена технологія виготовлення транспортно-захисного контейнера для небезпечних токсичних та радіоактивних відходів. Розроблена конструкція контейнера з робочим об'ємом 3,2 куб. м. Російські та болгарські контейнери аналогічного призначення мають робочий обсяг 1,5 куб. м та 3,0 куб. м, але гірші економічні показники.

Питанням вилучення та транспортування на незначні відстані вибухонебезпечних та радіаційно-забруднених предметів вирішує, розроблений в МНДІ "Ритм" під керівництвом д.т.н. Ю.А.Карпачова, самохідний дистанційно-керований робототехнічний комплекс. В 2003 році його було практично застосовано в ході міжнародних навчань сил цивільної оборони "Дачія — 2003", які відбулися у м. Пітешть (Румунія). Під час навчання всі поставлені перед цим комплексом завдання були успіш-

типів при КМ України видане Свідоцтво № 12 на реєстрацію технологічного парку "Київська політехніка". Цим свідоцтвом визначено основну мету діяльності нашого технопарку, а саме: виконання інноваційних та інвестиційних проєктів, виробниче впровадження наукоємних розробок, високих технологій та конкурентоспроможної на світових ринках продукції.

На підставі аналізу тематики науково-технічних робіт, що виконуються в університеті і на підприємствах, з якими ми співпрацюємо, були сформовані і 17 червня 2003 року затверджені пріоритетні напрями діяльності технопарку "Київська політехніка". Згідно з цими пріоритетними напрямами проводиться робота з відбору, узгодження, затвердження та реєстрації інноваційних проєктів нашого технопарку. Сьогодні оформляються три проєкти. Характерною особливістю інноваційних проєктів технопарку є обов'язковий промисловий випуск продукції з відшкодуванням державі часткових втрат бюджету, які виникають за рахунок пільг на оподаткування при виконанні проєктів, а кошти, зекономлені за рахунок цих пільг, спрямовуються на роз-

ліджень, проєкти яких відповідають тематиці наукових напрямків Фонду і отримують високу оцінку незалежної експертизи.

Державні науково-технічні програми формуються Міністерством освіти і науки України. Фінансуються науково-технічні проєкти з пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки відповідно до завдань державних наукових і науково-технічних програм згідно з результатами оголошеного в пресі конкурсу зі своїми умовами.

Крім того, формують свої програми, державні замовлення та фінансують НДР і ДКР з бюджету різні міністерства та державні комітети. Це, зокрема, Міністерство України з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від Чорнобильської катастрофи, Міністерство промислової політики, Державний комітет з енергозбереження, Національне космічне агентство України, Служба безпеки України, Міністерство оборони та ін. Залучення виконавців відбувається на умовах проведення тендеру, визначення переможця й укладання відповідного договору.

У звітному році завершено 69 держбюджетних науково-дослідних робіт (48 фундаментальних, 21 прикладна). За висновками комісії

космічних досліджень НКАУ-НАНУ; Фізико-технологічний інститут металів і сплавів.

Господогвірні роботи, які виконуються у наукових підрозділах університету для підприємств, спрямовані на створення нових видів техніки, технологій та нових матеріалів.

Головним завданням, що стоїть перед підрозділами, є збільшення обсягів позабюджетного фінансування, укладання великих за обсягом договорів.

— Якими були завдання у міжнародній науково-технічній діяльності?

— Міжнародна науково-технічна діяльність вирішує ряд важливих завдань у діяльності університету. Виконання науково-технічних робіт за міжнародними контрактами перш за все підкреслює світовий рівень значної кількості досліджень науковців університету. Зрозуміло, що тільки високого рівня розробки мають попит на міжнародному рівні.

— Що ж цікавить замовників інших держав, за які проєкти вони сплачують свої кошти?

— Наведу декілька прикладів. За контрактом з Інститутом автоматичного управління польотом та Сианською компанією розвитку нової техніки Китайської Народної Республіки МНДІ "РИТМ"

ПІДСУМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

М.Ю.Льченко

но виконані. Дії співробітників університету та самого робототехнічного комплексу отримали схвальні відгуки у організаторів навчання та Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. З цього приводу університет отримав лист-подяку від першого заступника міністра В.М. Гуковського.

Продовжується виконання роботи згідно з університетською програмою "медична техніка". На кафедрі фізичної та біомедичної електроніки (зав. каф. професор Ю.С. Синєкоп) проведено комплекс досліджень методів та засобів визначення і моніторингу функціонального стану людини. Розроблений та виготовлений зразок оптронного давача пульсових хвиль, який забезпечує надійний зйом фізіологічних даних з різних біологічно активних точок людини для подальшого вводу їх у комп'ютер, реєстрації у базі даних та програмної обробки. До складу розробленого комп'ютерного лікувально-діагностичного комплексу на базі оптронного давача пульсових хвиль, входить також персональний комп'ютер та магніто-терапевтичний апарат.

— Важливою складовою в університеті є інноваційна діяльність. Якими тут є наші пріоритети?

— Стосовно нашого університету сьогодні найбільш прийнятними є такі інноваційні структури, як технопарк і бізнес-інкубатор. Серед 8 створених в Україні технопарків єдиним на базі вищого технічного навчального закладу є технопарк "Київська політехніка". Його головною особливістю є можливість органічного поєднання освіти, науки та виробництва. 17 червня 2003 року Комісією з організації діяльності технологічних парків та інноваційних структур інших

всі завершені роботи виконані на високому науково-технічному рівні, відповідають вимогам затверджених технічних завдань.

Результати закінчених держбюджетних робіт у 2003 році відображені в 15 монографіях, 21 підручнику та учбовому посібнику. Захищено 6 докторських дисертацій (12 підготовлено до захисту), 31 кандидатська дисертація (33 підготовлено до захисту), отримано 115 патентів України, надруковано 600 статей та зроблено 300 доповідей на конференціях різного рівня, в тому числі і на міжнародних. До виконання робіт залучалося 400 студентів і аспірантів. За результатами наукових досліджень студентами захищено 150 магістерських робіт, 240 дипломних проєктів.

Головним завданням з організації виконання держбюджетних науково-дослідних робіт у 2004 році слід вважати:

— широке залучення всіх наукових шкіл та наукових колективів університету до участі в конкурсах та тендерах, що проводяться органами державного управління та відомствами;

— ретельну підготовку пропозицій та проєктів, належний науковий рівень їх. Необхідно, щоб подані проєкти відображали високий рівень наукових шкіл університету; — ініціативність та активну участь провідних вчених університету в діяльності різних конкурсних, фахових та інших рад різних міністерств та відомств.

— З якими замовниками при виконанні госпдогвірних робіт співпрацювали наші науковці?

— Система управління наукою, яка склалася в університеті, дозволяє підрозділам самостійно вирішувати питання укладання та виконання госпдогвірних науково-дослідних робіт. Це дозволяє підрозділам оновлювати матеріальну базу, готувати кадри вищої кваліфікації, залучати студентів до наукової діяльності.

— Як було організовано виконання науково-дослідних робіт та якими слід вважати головні завдання у 2004 році?

— Головним завданням науково-організаційної діяльності є вирішення питань формування наукової тематики з різних джерел фінансування. В 2003 році організація виконання науково-дослідних робіт по лінії Міністерства освіти і науки (МОН) України здійснювалася через декілька департаментів МОН. Слід відзначити, що департамент науково-технологічного розвитку фінансує фундаментальні та прикладні НДР, які включаються до тематичного плану університету згідно з конкурсним відбором.

Державний фонд фундаментальних досліджень підтримує фундаментальні дослідження, спрямовані на отримання нових наукових знань про природу, людину і суспільство. Гранти надаються на проведення фундаментальних дос-

ліджень, проєкти яких відповідають тематиці наукових напрямків Фонду і отримують високу оцінку незалежної експертизи.

Державні науково-технічні програми формуються Міністерством освіти і науки України. Фінансуються науково-технічні проєкти з пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки відповідно до завдань державних наукових і науково-технічних програм згідно з результатами оголошеного в пресі конкурсу зі своїми умовами.

Крім того, формують свої програми, державні замовлення та фінансують НДР і ДКР з бюджету різні міністерства та державні комітети. Це, зокрема, Міністерство України з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від Чорнобильської катастрофи, Міністерство промислової політики, Державний комітет з енергозбереження, Національне космічне агентство України, Служба безпеки України, Міністерство оборони та ін. Залучення виконавців відбувається на умовах проведення тендеру, визначення переможця й укладання відповідного договору.

У звітному році завершено 69 держбюджетних науково-дослідних робіт (48 фундаментальних, 21 прикладна). За висновками комісії

всі завершені роботи виконані на високому науково-технічному рівні, відповідають вимогам затверджених технічних завдань. Результати закінчених держбюджетних робіт у 2003 році відображені в 15 монографіях, 21 підручнику та учбовому посібнику. Захищено 6 докторських дисертацій (12 підготовлено до захисту), 31 кандидатська дисертація (33 підготовлено до захисту), отримано 115 патентів України, надруковано 600 статей та зроблено 300 доповідей на конференціях різного рівня, в тому числі і на міжнародних. До виконання робіт залучалося 400 студентів і аспірантів. За результатами наукових досліджень студентами захищено 150 магістерських робіт, 240 дипломних проєктів.

Головним завданням з організації виконання держбюджетних науково-дослідних робіт у 2004 році слід вважати:

— широке залучення всіх наукових шкіл та наукових колективів університету до участі в конкурсах та тендерах, що проводяться органами державного управління та відомствами;

— ретельну підготовку пропозицій та проєктів, належний науковий рівень їх. Необхідно, щоб подані проєкти відображали високий рівень наукових шкіл університету; — ініціативність та активну участь провідних вчених університету в діяльності різних конкурсних, фахових та інших рад різних міністерств та відомств.

— З якими замовниками при виконанні госпдогвірних робіт співпрацювали наші науковці?

— Система управління наукою, яка склалася в університеті, дозволяє підрозділам самостійно вирішувати питання укладання та виконання госпдогвірних науково-дослідних робіт. Це дозволяє підрозділам оновлювати матеріальну базу, готувати кадри вищої кваліфікації, залучати студентів до наукової діяльності.

— Як було організовано виконання науково-дослідних робіт та якими слід вважати головні завдання у 2004 році?

— Головним завданням науково-організаційної діяльності є вирішення питань формування наукової тематики з різних джерел фінансування. В 2003 році організація виконання науково-дослідних робіт по лінії Міністерства освіти і науки (МОН) України здійснювалася через декілька департаментів МОН. Слід відзначити, що департамент науково-технологічного розвитку фінансує фундаментальні та прикладні НДР, які включаються до тематичного плану університету згідно з конкурсним відбором.

НТУУ "КПІ" виконує розробку і виготовлення багатоканального електронного блоку управління і регулювання електричними параметрами оптоелектронного гонометра.

МНДІ "РИТМ" виконує також розробку програмно-математичного забезпечення для установлення і калібрування гіроблоків на замовлення Всеукраїнської імпортно-експертної компанії точного машинобудування КНР для Сианської компанії "Чанда".

Науковцями ТЕФ розробляється капілярні структури теплових труб для сонячних концентраторів та передачі потоків теплової енергії до приймачів.

За угодою з компанією "Ампак" (США) вчені НДІ телекомунікацій виконують науково-дослідну роботу "Оцінка параметрів ПЗЗ камер для формування гіперспектральних зображень".

— Важливою складовою наукової роботи університету є виконання комплексних науково-технічних програм. Що виконувалось у цьому напрямку?

Однією з таких комплексних науково-технічних програм, була програма "Граніт", яка виконувалася згідно з Указом Президента України № 53/95 від 17 січня 1995 року "Про систему прогнозування генетичного ризику впровадження нових технологій та забруднення навколишнього середовища". Програма мала міжвідомчий характер з акцентом на інженерно-технологічні розробки і методику.

До участі у виконанні НТП "Граніт" були залучені провідні спеціалісти та колективи як НТУУ "КПІ" (НДІ "Апродос", ХТФ, ФМФ, ФТІ, ТЕФ, ФБТ та ін.), так і провідні інститути НАН України, Академії медичних наук, МОЗ, а саме Інституту клітинної біології та генетики, Інституту мікробіології і вірусології, Інституту геронтології, Інституту фізіології ім. О. Богмольця та ін.

24 грудня 2003 року на заключній науково-практичній конференції "Оцінка ризику захворювань від забруднення навколишнього середовища та впровадження нових технологій", де були присутні представники МОН, інших відомств та організацій, був відзначений високий рівень проведених досліджень, їх практична цінність.

Ділові та партнерські стосунки склалися у науковців університету з провідним науковим центром у галузі космічної техніки — КБ "Південне". До робіт зі створення нових космічних систем, пристроїв та технологій залучені фахівці ТЕФ, ММІ, Інституту прикладної електроніки, інженерного центру "Перспектива".

У 2004 році має бути продовжена керівна і координаційна діяльність ректорату щодо організації виконання комплексних програм і проектів на замовлення галузей і великих підприємств України. Керівники всіх інститутів, факультетів, кафедр, наукових підрозділів мають ініціювати і організувати виконання досліджень і розробок щодо угод і контрактів з вітчизняними і закордонними замовниками. Вирішенню цих завдань має сприяти науково-громадська діяльність наших провідних вчених.

— *Зупиніться ще, будь ласка, на показниках фінансування університету та його підрозділів.*

— Аналіз інтегральних показників науки в 2003 році показує, що загальний обсяг фінансування збільшився порівняно з 2003 роком і складає 17,5 млн грн., але це менше порівняно з 2000 і 2001 роками. Серед підрозділів можна визначити групу безумовних лідерів. Вісім підрозділів – ХТФ, ТЕФ, ІФФ, ІХМ, ІПСА, НДІ ПЕ, НДІ ТК, НДЦ “Тезіс” – разом виконують майже такий обсяг робіт, як решта 47(!) підрозділів. Є над чим замислитись і за результатами аналізу роботи висновки.

Сьогодні заробітна плата штатних наукових працівників універ-

ситету складає 470 грн. Для порівняння – в системі НАН України вона складає 527 грн., а по Києву – 800 грн. Для подальшого поліпшення цієї ситуації також необхідно збільшувати обсяг виконуваних робіт.

— *Якими були наступні кроки у розвитку інформаційного забезпечення університету?*

— У 2003 році робота з інформатизації університету продовжувалась згідно з затвердженою ректором М.З. Згуровським Концепцією. Однією із складових цієї роботи був розвиток комп'ютерно-телекомунікаційної мережі університету. Прокладення оптичних каналів до 10, 11, 14, 15, 20, 21, 31 корпусів та до бібліотеки. Загальна довжина нових оптичних каналів збільшилась за рік на 2,6 км. Ці канали збільшили в 2 рази підключення до оптичної мережі корпусів, а саме з 7 до 14 корпусів університету та 3 гуртожитки.

З метою збільшення пропускної спроможності проведено модернізацію комп'ютерної мережі шляхом переходу на гігабітні технології. В комунікаційному центрі мережі в 7-му корпусі встановлено потужний гігабітний комутатор. Закуплено та встановлено нове обладнання в усіх базових вузлах мережі та корпусів з великою кількістю користувачів (1, 2, 7, 12, 14, 15, 17, 18). Це надасть можливість завершити в 2004 році реорганізацію логічної структури мережі та забезпечити якісну підтримку додаткових сервісів, наприклад, відеоконференцій та ІР-телефонії. Крім того, для підвищення ефективності роботи мережі встановлено новий потужний сервер. Загальний обсяг інвестицій від “КПІ-Телеком” в розвиток та модернізацію комп'ютерної мережі в 2003 році становив майже 140 тис. грн.

Одним із напрямів діяльності НТО “КПІ-Телеком” є надання послуг доступу до мережі Інтернет підрозділам університету та студентам. “КПІ-Телеком” обслуговує близько 70 підрозділів університету та більше 1200 індивідуальних користувачів – студентів. Зараз ми маємо два канали входження в мережу Інтернет – основний наземний з пропускною спроможністю 1Мб/с, та супутниковий з пропускною спроможністю 256 Кб/с. Статистика використання каналів свідчить про постійне зростання обсягу інформації, отримуваної з мережі Інтернет. Так, наприклад, якщо на початок року цей обсяг становив близько 120 Гб на місяць, то зараз ми маємо цифру 200-210 Гб на місяць. Тобто є стійка тенденція на збільшення використання ресурсів мережі

мірників, з них 1,5 млн – підручні.

В 2003 році продовжувалась інформатизація бібліотеки.

В 13 наукових журналах, що видаються в університеті, в 2003 році опубліковані сотні наукових праць наших вчених. Активною була також праця науковців з публікації монографій, підручників і навчальних посібників.

В 2003 році активно розпочав роботу видавничо-поліграфічний комплекс “Політехніка”, який допомагає авторам видавати навчальні та наукові праці.

В університеті в 2003 році проведена певна робота з підготовки до вивчення курсу історії науки і техніки. На базі Державного політехнічного музею розгорнута програма підготовки фахівців вищої кваліфікації. В 2003 році в аспірантурі НТУУ “КПІ” відкрито спеціальність “Історія науки і техніки”. Навчання за цією спеціальністю розпочали 3 аспіранти.

Уже нині Державний політехнічний музей відіграє активну роль в організації вивчення та популяризації історії техніки. В 2003 році в ДПМ проводилася науково-дослідна робота з історії аерокосмічних технологій.

У 2003 році з експозицією Державного політехнічного музею ознайомилося понад 13 тис. осіб, всього з часу відкриття музею (з вересня 1998 р.) його зали відвідали близько 70 тис. екскурсантів.

За рішенням Міжвідомчої ради з питань вивезення та повернення культурних цінностей України Державна митна служба України передала Державному політехнічному музею при НТУУ “КПІ” 800 предметів технічного антикваріату. Серед них заслуговують на увагу старовинні оптичні пристрої, зокрема фотоапарати різних типів, старовинні терези, годинники та інші вимірювальні прилади, портативні грамофони, колекція самоварів та швейних машинок, ряд технічних предметів широкого вжитку, у тому числі побутові предмети кінця XIX сторіччя. Серед переданих предметів є також монети різних країн і часів, радянські нагороди за трудові досягнення та бойові заслуги. З отриманими експонатами зараз працюють наукові співробітники музею. З часом нові надбання поповнять експозицію Державного політехнічного музею.

— *Отже, основні підсумки минулого року підбито. Як можна окреслити перспективи та завдання наукового посту університету на поточний рік?*

— По-перше, слід визначити, що у непростих умовах переходу до ринкової економіки колектив університету зберіг значний науково-технічний потенціал. Замовлення на наукові дослідження і розроб-

ки, які ми отримуємо від компаній США, Росії, Китаю, Німеччини та інших провідних країн, є свідченням того, що наші науковці можуть давати продукцію, конкурентоспроможну на світовому ринку. Позитивний приклад в цих процесах показують наукові школи, які працюють в галузях прикладного системного аналізу, приладобудування, електроніки і телекомунікацій, інженерної теплофізики та ін.

Сьогодні у сфері університетського менеджменту науки ключове завдання полягає в тому, щоб активізувати наукову діяльність на десятках кафедр університету, де впродовж багатьох років недостатньо готують кандидатів і докторів наук, не виконуються наукові дослідження з державних наукових програм і державних замовлень, немає науково-технічних розробок за госпдоговірною тематикою.

Слід також констатувати, що науково-технічна сфера потребує подальшої пріоритетної підтримки з боку держави. Законом України “Про наукову та науково-технічну діяльність” визначено, що держава має виділяти на розвиток науки і науково-технічної діяльності не менше 1,7 % валового внутрішнього продукту України.

Упродовж останніх років цей показник був на рівні 0,3 – 0,35 відсотків ВВП. Необхідним є збільшення обсягу бюджетного фінансування науки, в тому числі на виконання досліджень і розробок стосовно державних замовлень і державних науково-технічних програм; причому мова вже йде про збільшення коштів не тільки на оплату праці, але і на створення сучасної експериментальної бази.

Активізація інноваційної діяльності має створити умови для ефективного інвестування науки з боку виробничої сфери та приватного капіталу. Наша діяльність у цих питаннях має зосередитись на трьох основних напрямках:

— виконання великих інноваційних проектів спільно з провідними підприємствами України через технопарк “Київська політехніка”;

— широкомасштабне тиражування невеликих за обсягом інноваційних проектів через малі підприємства бізнес-інкубатора “Політехцентр”, при цьому пріоритетними мають бути проекти, що доводять до тиражування розробки, виконані в університеті;

— виконання комплексних науково-технічних програм і проектів на замовлення окремих галузей України чи великих промислових підприємств із залученням до виконання таких робіт багатьох науково-інженерних колективів університету.

Організована саме таким чином наукова діяльність університету буде спроможною успішно вирішувати означені вище три основні завдання університету. На їх ефективне вирішення мають бути спрямовані і менеджмент науки, і всі напрями забезпечення: кадрового, фінансового, інформаційного, матеріально-технічного, сертифікаційного, метрологічного, видавничої діяльності тощо. І всі ці процеси мають бути зафіксовані документально, адже літопис історії КПІ покладено на наш Державний політехнічний музей.

Вважаю своїм обов'язком висловити подяку всім науковцям університету, які в непростих умовах, як ми бачимо, отримують вагомі результати у своїй діяльності. Завдяки їхнім зусиллям, організованій та злагодженій роботі працівників підрозділів НДЦ, активній роботі членів науково-організаційної комісії Вченої ради наш університет зберігає лідерські позиції серед вищих навчальних закладів, реалізує діловий та конструктивний підхід до вирішення основних завдань науково-організаційної діяльності.

— *Дякую за увагу.*

До 100-річчя з дня народження В.Г. ХОЛМСЬКОГО

10 січня 2004 року виповнилося 100 років від дня народження видатного вченого і педагога, доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри електричних мереж і систем Київського політехнічного інституту Холмського Василя Григоровича.

Творче життя В.Г.Холмського протягом багатьох десятиліть проходило в стінах Київського політехнічного інституту. У 1929 р. він закінчив електроенергетичний факультет КПІ й у тому ж році розпочав педагогічну і науково-дослідну діяльність на кафедрі “Електричні мережі і системи” КПІ. Кандидатську дисертацію захистив у 1935р., докторську – у 1954 р.

Затверджений у званні професора кафедри в 1955 р. Був завідувачем кафедри електричних мереж і систем із 1956 по 1975 роки.

Проф. В.Г.Холмський – відомий вчений в області передачі електричної енергії. Його наукові праці широко відомі в колишньому Радянському Союзі і за кордоном. Він – фундатор київської школи електроенергетиків в області електричних мереж і систем. Суттєво розвинув ідеї своїх учителів – засновників спеціальності «Електричні мережі і системи» професорів Г.М.Городецького і Г.Л.Епштейна. Значно розвив класичну теорію розрахунку електричних мереж за рахунок розробки оптимальної стратегії вибору перерізів ліній електропередачі. Вперше дослідив умови роботи замкнених мереж із високим рівнем електричної неоднорідності і запропонував методи оптимізації режимів їхньої роботи. Розробив практичні рекомендації щодо впровадження регульованих трансформаторів керування потужністю в електроенергетиці України. Збагатив новими ідеями і підходами класичну методологію аналізу й оптимізації режимів роботи електричних мереж вищих класів номінальних напруг і міксистемних зв'язків. З 1960 р. успішно працював у новій області застосування цифрових обчислювальних машин для вирішення проблемних задач електроенергетики.

Проф. В.Г.Холмський був блискучим оратором, талановитим педагогом, сердечною і чуйною людиною з неосяжною ерудицією і яскравим почуттям гумору. Користувався високим авторитетом і повагою у співробітників електроенергетичного факультету і кафедри. Опублікував більше 120 наукових робіт, ряд монографій, значну кількість навчальних посібників. Підготував більше 10 кандидатів технічних наук, здійснював наукове керівництво деякими докторськими дисертаціями. Найбільш відомі його монографії – “Застосування регульованих трансформаторів в електричних мережах” (1950 р.), “Розрахунок і оптимізація режимів електричних мереж” (1975 р.), “Електроенергетика України” (1970 р.).

Проф. В.Г.Холмський протягом багатьох років займав високі посади в експертних радах енергетичної промисловості, був головою Київського правління Науково-технічного товариства енергетичної й електротехнічної промисловості (1955-1975 рр.), членом ради техніко-економічної експертизи Держплану УРСР, експертної комісії з електротехніки МВ і ССО УРСР, членом президії науково-методичної ради МВ і ССО СРСР (із 1962 р.). Представляв Україну на раді урядових експертів з енергетики при Європейській комісії ООН у Швейцарії (м. Женева, 1962 р). Відзначений урядовими нагородами: орденом Трудового Червоного Прапора і чотирма медалями.

За двадцятилітній період керівництва проф. В.Г.Холмським кафедрою електричних мереж і систем (1956-1975 рр.) професорсько-викладацьким складом опубліковано більше 300 наукових статей, видано десятки монографій і навчальних посібників. Успішно захищено більше 20 кандидатських і докторських дисертацій, підготовлено більше 1900 спеціалістів для народного господарства України.

Видатний електротехнік-просвітителю проф. В.Г.Холмський, ідеї якого зробили значний внесок у розвиток світової електротехнічної думки, пішов із життя в липні 1975 р. Але й до сьогодні основні електротехнічні концепції проф. В.Г.Холмського удосконалення сучасних засобів передачі електричної енергії і поліпшення якості підготовки спеціалістів успішно розвиваються і втілюються в практику праці його послідовників.

У пам'яті тих, хто мав щастя вчитися у Василя Григоровича і працювати разом з ним, він назавжди залишиться їх справжнім Вчителем.

В.М.Сулейманов,

в.о. зав. кафедри електричних мереж та систем, к.т.н., проф.

В Пекіні, Бухаресті та інших містах країн народної демократії, видані книги вчених нашого інституту.

На фото: професор кафедри електричних сіток і мереж КПІ В. Г. Холмський переглядає свою книгу “Застосування трансформаторів, що регулюються, в електричних мережах”, яку видано в Пекіні в 1956 році.

“За радянського інженера”, 8 лютого 1957 р.

В останні роки значна кількість спортивних здобутків студентів нашого університету припадає на спортивні ігри. Це закономірний результат розвитку спортивного життя КПІ через реорганізацію кафедри фізичного виховання в факультет фізичного виховання і спорту.

Помітно зріс потенціал наших футбольних команд. Маємо на увазі не тільки здобутки збірної команди університету з європейського футболу та футзалу, але і загальна зацікавленість студентів підготовчого відділення до занять на футбольному спортивному відділенні. Так, за два останні роки кількість занять фізичним вихованням за розкладом зменшилася вдвічі, проте кількість студентів, що відвідують заняття з футболу, на першому та другому курсах, постійно коливається (до 1000 бажаючих). Іноді на заняття заходять старшокурсники з великим бажанням на деякий час замінити розумове навантаження на фізичне.

Така тенденція дала змогу розширити кількість футбольних турнірів та сформувати свої футбольні команди на факультетах. Так, були проведені першості з футзалу серед студентів ІФФ, ІХФ, ФФВС, а також китайських студентів. Зокрема, викладачі кафедри спортивного вдосконалення організували свою команду і виборювали першість проти п'яти футбольних команд факультету. Вже традиційним став новорічний турнір на Кубок профкому співробітників університету. Особливо приємний ентузіазм проявляють до подібних змагань та допомагають в їх організації

РОЗВИТОК ФУТБОЛУ В КПІ

професор ММІ В.О.Степаненко, заступник першого проректора з навчальної роботи В.І.Тимофєєв, ст. викладач факультету соціології І.К.Лебедев та багато інших наших співробітників.

Окремо хочеться розказати про студентів нашого університету. Не всі знають, що наша збірна команда з європейського футболу за календарем спортивно-масових заходів бере участь одночасно в чотирьох офіційних чемпіонатах. Це чемпіонат України серед ВНЗ, в якому наші студенти посіли перше місце; першість східноєвропейської футбольної ліги серед ВНЗ, в якій наша команда посіла в своїй групі перше місце, і стала однією з кращих студентських команд України, Азербайджану, Білорусії зайняла друге місце; першість м. Києва серед студентів, в якому після першого кола наш університет посідає друге місце і, наостанок, чемпіонат м. Києва серед професійних спортивних клубів. В ньому наша студентська команда зайняла з 12-ти команд 8-е місце, що вказує на професійний рівень її підготовленості. За чотири місяці наша команда провела 25 офіційних матчів.

Безпосередньо підготовкою наших студентів займається молодий викладач кафедри спортивного вдосконалення О.Д.Мохунько. Суттєву допомогу йому надає В.П.Білоконь. Він, як ще один викладач кафедри спортивного вдосконалення, виконує обов'язки другого тренера футбольної команди першої ліги "Нафком-Академія". Таким чином, склалася система безупинного підвищення спортивної кваліфікації наших студентів, які відбираються до складу професійного футбольного клубу. Студенти збірної команди вдосконалюють свою майстерність в професійних клубах, таких як "Оболонь", "Єдність" й інших провідних клубах області.

Організаційну допомогу в побудові навчально-тренувального та відновлювального процесів підготовки надають викладачі хокейно-футбольного студентського спортивного клубу "Політехнік", до якого було прийнято футбольну команду університету. Це дало змогу без залучення коштів університету провести навчально-тренувальний збір та підготовку до нового сезону сумісно хокеїстів і футболістів нашого закладу на чорноморському узбережжі Криму.

Після закінчення минулого футбольного сезону відбулася зустріч ректора університету М.З.Згуровського та першого проректора Ю.І.Якименка зі збіркою команди університету з футболу. Були відмічені спортивні здобутки та намічені шляхи подальшого вдосконалення спортивно-масової роботи викладачами. Ректор із вдячністю поздоровив наших студентів з вдалим закінченням Чемпіонату України і побажав подальших успіхів.

Ю.В.Новицький,
зав. кафедри спортивного вдосконалення

ІНТЕРКЛУБ

Тет Нгуєн Ден, що його часто називають просто Тет – в'єтнамський Новий рік за місячним календарем. Він припадає на різні дати, хоча завжди приходить у січні або лютому.

Офіційно свято триває три дні, але часто святкують увесь тиждень. Це одне з найважливіших в'єтнамських свят. «Тет Нгуєн Ден» буквально означає перший ранок першого дня нового періоду. Вважається, що перебіг цих святкових днів визначає, яким буде весь наступний рік. На цей час припиняються усі сварки, діти обіцяють добре поводитися, і родини докладають зусиль, щоб зібратися разом. Купують новий одяг і віддають старі борги.

Перед початком святкування прибирають помешкання і прикрашають його всередині жовтими квітами **Ноа Маї**. Люди йдуть до церкви або пагоди з пожертвуваннями Богу Кухні. У цей час Бог Кухні залишає будинки, щоб відвідувати про родину, що там мешкає. Тому, щоб захистити будинок за відсутності Бога Кухні, прийнято встановлювати **Сау Неу** – Новорічне дерево. Перед будинком вирощують бамбуковий паросток, з якого зривають усе листя (залишивши кілька на верхівці), і потім прикрашають дерево червоним папером. Довгий час червоний колір пов'язували з відлякуванням злих духів. **Сау Неу** прибирають на сьомий день Тет.

Опівночі, як вважають, старий рік уже провели. Духи старого року ідуть геть, люди вітають духів нового року. На вулицях починається хаотичний

ТЕТ НГУЄН ДЕН – В'ЄТНАМСЬКИЙ НОВИЙ РІК

рух, в'єтнамці б'ють у величезні гонги, брязкальця і тріскотілкі усіх видів, щоб відвадити злих духів.

Гарна прикмета, коли першою людиною, котра ввійде в будинок з настанням Нового року, буде дитина або хтось багатий.

Святкування в'єтнамського Нового року в НТУУ «КПІ» відбулося 17 і 21 січня. Спочатку зібралось в'єтнамське земляцтво Києва, а потім – дружньою компанією студенти нашого університету. Були присутніми й офіційні особи – представники посольства В'єтнаму в Україні, приїха-

ли в'єтнамці – випускники нашого університету, що тепер займають досить високі посади в інших містах і країнах. Були запрошені й активно взяли участь у підготовці й проведенні в'єтнамського свята представники адміністрації НТУУ «КПІ».

А програму, як і національні страви, студенти приготували чудову – всі присутні весело і цікаво зустріли в'єтнамський Новий рік. Що, сподіваємося, гарантує їм добробут впродовж нього.

О. Корнута, Інтерклуб
Зунг Фам, ФЕЛ

Різдво в Інтерклубі

У багатьох країнах світу Різдво зустрічають у різні дні, в залежності від віросповідання. А коли ж зустрічати це свято нам, інтерклубівцям, якщо серед нас є і православні, і мусульмани, і католики? Довелося пристосовуватися до графіку засідань Інтерклубу. Думаю, українцям було трохи дивно й незвично зустрічати Різдво Христове 15 січня, адже за день до цього ми святкували Новий рік за старим стилем. Але нам вдалося створити атмосферу різдвяного настрою, тому впродовж вечора ми таки забули про часові обмеження.

А все це завдяки куті, узвару та вареникам, українським колядкам, щедрівкам, народним пісням. Немало довелось постаратися, аби передати дух українства, наших традицій різношерстий компанії іноземців. Чаклували на кухні, метушилися із сервіруванням святково-

го столу, а, вже святкуючи, довелося долати ще й мовний бар'єр, адже більшість наших іноземних друзів вільно володіють лише російською.

Треба сказати, що це Різдво було справді інтерклубівським. Почути таке розмаїття мов досі не вдалося на жодному із засідань. А тут! І німецька, й іспанська, й арабська, й фінська, й казахська, й турецька, й в'єтнамська, й білоруська, не кажучи вже про традиційні українську та російську. Таким знанням мов та пісень інших народів світу порадували шановні гості Інтерклубу, праця яких і в будень, і в свято безпосередньо стосується його діяльності.

Затишно і тепло було у холодний січневий вечір, привітно зігрівали стіни кафе, різдвяні мелодії, дружні посмішки. Невимушені розмови, жарти, веселі ігри та найсмачніші

страви національної української кухні створили атмосферу родинного тепла.

Хочеться вірити, що іноземцям посмакували наші вареники з капустою, картоплею, грибами та кутя. Цікавим виявилось те, що представники заморських гарячих країн зуміли знайти паралелі зі своєю рідною кухнею. Скажімо, за словами представника земляцтва Туреччини, наша кутя своїм смаком дуже нагадувала одну із національних страв.

Інтеркультурний обмін на фоні українського Різдва відбувся вдало, усі запрошені запасилися масою позитивних емоцій, дізналися більше один про одного. А що потрібно ще, аби довести, що подібні вечори – найкращий спосіб поєднати культури різних народів та подати приклад міжнародної дружби?

Ірина Синіна, Ірина Іванова

І СМАЧНО, І ГАРНО

Усе популярнішими серед політехніків – студентів, викладачів, співробітників – стають комплексні обіди, що їх пропонує Центр студентського харчування. За 5-6 грн. тут можна смачно і з комфортом пообідати.

На третьому поверсі їдальні, у недавно відремонтованій залі, відвідувачів зустрічають привітні офіціантки Лариса Поріна та Іра Лук'яненко (на фото). Вони вправно і красиво сервірують стіл, професійно порекомендують стави і швиденько їх принесуть, побажавши „смачного”.

Відвідувачі не поспішають йти звідси, адже тут приємно посліпкуватися, послухати музику. Приміщення вдало розплановане, наче розділене невисокими білими перегородками, щоб за кожним столиком гості почувалися зручно і вільно. Білізна стін, світлі жалюзі, багато світла і кімнатних рослин – усе це створює затишну обстановку і сприяє гарному настрою.

Інф. «КП»

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221

☎ 441-14-58, 241-66-95

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й.БАКУН

Комп'ютерний набір
Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор
Н.В.МУРАШОВА

Регістраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ«Атопол»,
м. Київ, пр. Червоних козаків, 9

Тираж 1500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.